

110 §

LAUSUNTO KUNTALAIN KOKONAISUUDISTUKSESTA

Valtiovarainministeriö valmistelee kuntalain uudistusta. Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Kunnan toimielimiä ja johtamista sekä luottamushenkilöitä koskevia uusia säännöksiä ehdotetaan sovellettavaksi osin vasta vuonna 2017 ensimmäisen lain voimaantulon jälkeen valittavan valtuuston toimikauden alusta lukien. Alijäämän kattamisvelvollisuutta ja arviointimenettelyjä koskeviin säännöksiin ehdotetaan siirtymäsäännöksiä. Lisäksi lakiin sisältyisivät voimassa olevaa lakia vastaavat yhtiöittämisvelvollisuutta koskevat siirtymäsäännökset.

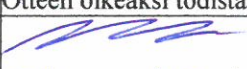
Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa lain hallituksen esitysluonnoksesta 26.8.2014 mennessä.

Lausuntoa on valmisteltu konsernihallinnossa. Lausunnossa on otettu kantaa lähinnä niihin kohtiin, joihin lausuntopyynnössä on erityisesti pyydetty vastausta.

Lapinjärven kunnan lausunto:

Yleisesti todetaan, että lain uudistus on hyvä asia ja kuntalain tarkoituksena on edelleen pidettävä kunnallisen itsehallinnon vahvistamista eikä sillä tule tavoitella valtion ohjauksen lisääntymistä kuntien toimintaan. On myös varottava sitä, että laista tule liian yksityiskohtainen, kunnan operatiiviseen toimintaan liikaa keskittyvä laki. On tarkkaan harkittava mitkä asiat edellyttävät säätämistä laissa ja mihin riittävät vain esimerkiksi suositukset. Lisäksi on huomioitava se, ettei laki ole ristiriidassa Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen kanssa, jossa mm. kunnan rooli palvelun tuottajana on vielä osittain avoin.

Nykytilan kuvauksesta käy ilmi laaja kuntien toimiala, joka liittyy suoraan kuntalaisten hyvinvointiin ja peruspalveluiden turvaamiseen. Lainsäädäntöä ja resurssien kohdentamista tulisi muuttaa siten, että nämä tärkeät peruspalvelut saataisiin hoidettua kaikissa kunnissa yhdenvertaisesti ja laadukkaasti. Monet lakiehdotuksessa mukana olevat asiat ovat osa kuntien toimintaa jo tänä päivänä.

Pöytäkirjantarkastajien nimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	
		AL JB		 26.8.2014 vs. kunnassihteri Marki Laita - Pirita

§:t 6-9

On hyvä että lakiuudistuksessa on huomioitu kuntien laajentunut tehtäväkenttä sekä erilaiset tavat tuottaa palveluita, toisaalta kunnilla on ollut aikaisemmankin lain nojalla tähän oikeus sekä sitä kautta myös velvoite huolehtia mm. sopimusten kautta tapahtuvan toiminnan valvonnasta. Pykäliin 6-9 ollaan tuomassa paljon sopimusoikeudellisia näkemyksiä ja sääntelyä. Monet näistä asioista kuuluvat itsestään selvänä osana kuntien tapaan toimia (mm. sopimusten ja palvelun laadun toteutumisen seuranta) eikä näitä olisi tarpeen säätää lailla. Sen sijaan julkisen vallan ja julkisen hallintotehtävän käsitteitä mallissa, jossa kunta ostaa palveluita muulta kuin viranomaiselta, on hyvä avata ja määrittää tarkemmin siltä osin, että mitkä tehtävät voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle ja mitä ei.

Palveluiden järjestämisestä kunnilla on pitkä kokemus eikä se sinänsä vaadi enempää avaamista lainsäädännössä kuin mitä laissa nykyisin todetaan.

Myös määritelmä siitä, miten palvelut voidaan tuottaa, on riittävä.

§ 12

Peruspalveluohjelman korvaavassa kuntatalousohjelmassa on hyvää se, että siinä painotetaan sitä, että jatkossa kuntien tehtävistä säädettäessä valtion tulee siten arvioida tehtävien rahoitusta valtiontalouden kehysten lisäksi kuntatalouden kantokyvyn näkökulmasta. Kuntatalousohjelma ei voi kuitenkaan rajoittaa kuntien itsehallintoa tai lisätä valtion ohjausta kuntataloudesta. Kuntapolitiikan kokonaisuuden hallinnan lisääminen valtioneuvoston päätöksenteossa ei voi tarkoittaa sitä, että kuntatalousohjelmalla valtio määrittää mitkä palvelut ja miten kunta tuottaa kunnan yleisen toimialan osalta. Kuten kuntalain 2 §:ssä todetaan, kunnille ei saa antaa uusia tehtäviä tai velvollisuuksia taikka ottaa pois tehtäviä tai oikeuksia muuten kuin säätämällä siitä lailla eikä kuntalain kokonaisuudistuksella ole tätä asiaa syytä muuttaa.

§:t 15, 114

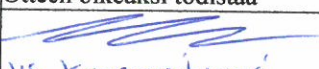
Kuntavaalien ajankohdan siirtäminen huhtikuulle on periaatteessa hyvä uudistus, mutta käytännössä haasteeksi voi muodostua se, että valtuuston toimikausi alkaisi kesäkuussa. Tällöin esimerkiksi uusi valtuusto saisi heti käsiteltäväkseen tilinpäätöksen, joka olisi hyväksyttävä kesäkuun loppuun mennessä. Kesäkuussa tulisi myös valittavaksi uudet toimielimet. Toimikauden alussa pitäisi myös panostaa uusien luottamushenkilöiden koulutukseen, mikä voi olla kesäaikaan hankalasti toteutettavissa.

§ 16

Olisi hyvä määritellä myös valtuutettujen enimmäismäärä.

5 luku

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaaminen on merkittävä asia, jonka osalta lisäykset lakiin ovat jossain määrin tarpeen. Eri keinojen

Pöytäkirjantarkastajien nimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	
		AK JS		 vs. kunnansihteeri Matti Latva-Pirila 26.8.2014

luetteleminen voi kuitenkin helposti tehdä laista vanhanaikaisen, koska osallistumisen ja vaikuttamisen keinot muuttuvat nopeasti. Listaukset voivat myös rajoittaa keinojen käyttöä. Palvelualoitteen lisäys on hyvä uudistus.

Kunnallisen kansanäänestyksen osalta tulisi harkita kevyempää äänestysmenettelyä, esim. sähköinen äänestys / kysely.

Kansanäänestyksen ikärajan laskeminen on hyvä uudistus, mutta samaan aikaan tulisi laskea aloitteen tekijöiden rajaa 5 %:sta 4 %:in.

Valmistelun avoimuutta syytä painottaa asioissa, jotka ovat kunnan kannalta strategisesti merkittäviä, koskettavat laajalti kuntalaisia tai ohjaavat merkittävällä tavalla kunnan toimintaa.

§:t 31 – 38

Pienten kuntien alle 5000 asukkaan kunnissa osalta olisi harkittava, onko opetustoimessa tarpeen olla erillisiä eri kieliryhmien jaostoja / toimielimiä vaan voitaisiinko asiat käsitellä yhteisessä toimielimessä varmistaen, että kieliryhmien edustus toteutuu oikeudenmukaisesti toimielimessä.

Laissa ei ole tarpeen esitellä erilaisia toimielinmalleja, kun muutkin kuin säännöksessä esiin tuodut mallit olisivat edelleen kuntalain mukaan mahdollisia.

Alueelliset toimielimet soveltuvat suurien kuntien ja kaupunkien toimintaan, koska tällöin toimielimeen on paremmat mahdollisuudet saada jäseniä eikä valta keskity vain tietyille asukkaille. On kuitenkin muistettava, että kuntaa on kehitettävä yhtenä kokonaisuutena.

7 luku

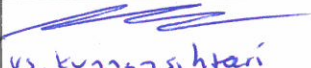
Kuntastrategian roolin korostamisessa erityisen hyvää on se, että samalla voitaisiin luopua erillisstrategioista. Pitäisi enemmän pyrkiä siihen, että kuntien ei ole pakollista laatia suunnitelmia, ohjelmia ja erillisstrategioita, jotka usein vain vievät resursseja, mutta eivät todellisuudessa ohjaa toimintaa.

Johtajasopimuksen määrittely lakiin jollakin tasolla on hyvä lisäys, mutta seikkaperäistä määrittelyä on syytä välttää laissa. Eri roolien määrittely kunnan johtamisjärjestelmässä korostuu, mikäli kunnassa on kunnanjohtajan lisäksi päätoiminen/osa-aikainen kunnanhallituksen puheenjohtaja.

§ 6, § 47-49, 111

Kunnan tytäryhteisöjen ja konsernin toiminnan määrittäminen on tärkeä uudistus, jolloin myös lainsäädännön kautta avataan kokonaiskuvaa ja kunnan vastuuta. Valvontavastuun osuutta tytäryhteisöistä on harkittava siltä; olisiko se ennemminkin kunnanhallituksella kuin muulla toimielimellä.

8 luku

Pöytäkirjantarkastajien nimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	
				 v.s. kunnan sihteeri Matti Laita-Piirila
				26.8.2014

Yhteistoiminnan selkiyttäminen kokonaisuudessaan tilanteessa, jossa esimerkiksi kunta ulkoistaa, siirtää tai antaa palvelut jonkin muun järjestettäväksi, on tarpeen.

§ 93

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle voi kasvattaa kunnanhallituksen suurta työmäärää entisestään, jolloin vaarana on, ettei otto-oikeus enää toteudu toimintaa valvovana toimenpiteenä.

§:t 99-101, 109-110, 141

Sähköisten toimintatapojen käyttöönottoa pitäisi kaikilta osin mahdollistaa ja edistää, mutta on harkittava millä tarkkuudella eri toimintamalleja kuvataan laissa (lain vanhentuminen tekniikan kehittyessä).

Lakiin ei tulisi liittää luetteloita siitä, mitkä tiedot ainakin on oltava saatavilla yleisessä tietoverkossa, vaan pitäisi vain muuten kuvata toiminnan julkisuutta ja velvollisuutta viestintään.

Sähköisen arkistoinnin osalta olisi avattava nykyistä enemmän mahdollisuuksia.

§ 130

Uuden lain mukaan kunta voisi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kokonaan kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä omistuksessa ja määräysvallassa. Momentissa rajattaisiin siis kuntien mahdollisuutta myöntää takauksia esimerkiksi yksityisille yrityksille sekä sellaisille kilpailutilanteessa markkinoilla toimiville yhteisöille, jotka eivät kuulu kuntakonserniin. Jatkossakin tulisi olla mahdollista myöntää takaus yksityisille yrityksille ja yhteisöille siten, että sillä ei vaarannettaisi kilpailua. Samalla tavoin tulisi myös harkita takaukset kuntien ja valtioiden yhtiöille. Takaus voitaisiin edelleen antaa ei-kilpailutilanteessa toimiville yhteisöille, mutta tämän rajaaminen voi osoittautua hankalaksi.

§ 131

Pykälä on tarpeeton ja puuttuu kunnan oikeuteen hallinnoida omaa omaisuuttaan parhaaksi katsomallaan tavalla.

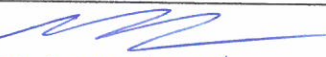
§ 132

SGEI-menettelystä ja julkisen palvelun velvoitteesta ei ole tarpeen säätää kuntalaissa.

§ 133

Pykälä on tarpeeton, koska asiasta säädetään jo kilpailulaissa.

Lausuntopyyntö liitteenä.

Pöytäkirjantarkastajien nimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	 V. Kunnansihteeni Matti Laita-Pirkkio
				26.8.2014

EHDOTUS (KJ): Kunnanhallitus päättää
- antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon kuntalain ko-
konaisuudistuksesta valtiovarainministeriölle.

PÄÄTÖS: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjantarkastajien nimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus 	Valtuusto	 vs. kunnansihteerin Marki Latu-Pirila 26.8.2014

